

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY
Kalevankatu 4
0100 HELSINKI

LAUSUNTO
29.9.2025

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle

Asia: HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2026

1. Yleisarvio

Talousarvioesityksen veronkevennykset muuttavat vaalikauden finanssipolitiikan viritystä kevyempään suuntaan heikkoon suhdannetilanteeseen vastaten. Veromuutoksilla ratkotaan samalla joitakin verojärjestelmän pitkäaikaisia rakenteellisia vinoumia ja muutetaan verorakennetta talouskasvua tukevaan suuntaan.

Vaalikauden heikko talous- ja työllisyyskehitys perustelee kasvuhakuisia veroratkaisuja. Ansiotuloverotuksen kevennykset kasvattavat ostovoimaa ja tukevat siten kokonaiskysyntää ja talouden kääntymistä kasvuun.

Vääristävän korkeiden marginaaliverojen alentaminen kohentaa osaajien kannustimia innovointiin ja ahkerointiin ja keventää inhimillisen pääoman verorasitusta. Tällä on etenkin pidemmällä aikavälillä positiivisia vaikutuksia talouteen. Lyhyelläkään tähtäimellä siitä ei aiheudu lovea julkiseen talouteen.

Veronmaksajain Keskusliitto pitää finanssi- ja veropoliittisesti talousarvioesityksen tärkeimpänä toimenä ansiotulojen verotuksen tuntuvaa keventämistä, jonka osana alennetaan selvästi korkeimpia marginaaliveroja.

2. Perusteluja ja näkökulmia:

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen finanssipolitiikka on ollut varsin kiristävää. Hallitusohjelmassa olevien sopeutustoimien lisäksi hallitus päätti kevään 2024 kehysriihessään uusista mittavista sopeutustoimista.

Suomen kansantalous ei ole käytännössä kasvanut vaalikauden alkupuolella ja työttömyys on noussut ennätystasolle. Hallituksen sopeutustoimet ovat osaltaan vaikuttaneet talouskasvuun negatiivisesti samalla kun Euroopan keskuspankin kireä rahapolitiikka on näkynyt Suomen korkoherkässä kansantaloudessa. Osansa suhdannetilanteeseen on myös Ukrainan sodan vaikutuksilla.

Kuluttajien ostovoima heikkeni etenkin 2022 ja 2023 inflaation kiihdyttyä ennätyslukemiin. Vaikka sen jälkeen ostovoima on kääntynyt kasvuun, kuluttajien luottamus on pysynyt yhä heikolla tasolla huonon työllisyyskehityksen ja epävarmuuden oloissa.

Hallitus sopi kevään 2025 puoliväliriihessä talouskasvua vauhdittavista toimista vuosille 2026 ja 2027. Mittaluokaltaan kasvutoimet ovat kaksi miljardia euroa vuositasolla staattisesti laskettuna. Toimia rahoitetaan osin menosäästöillä ja veronkorotuksilla.

Talousarviovuonna 2026 voimaan tulevat kasvupaketin verotoimet koostuvat isossa mittakaavassa työn verotuksen keventämisestä pieni- ja keskituloisten työtulovähennystä kasvattamalla (staattisesti noin 520 miljoonaa euroa) ja korkeimpien marginaaliverojen alentamisesta 52 prosenttiin (staattisesti noin 380 milj. e huomioiden kyseisen tuloluokan raja-ansiotuloverotuksen indeksitarkistuksen ulkopuolelle).

Työn verotusta keventää myös työtulovähennyksen lapsikorotuksen nosto (100 milj. €) ja hallitusohjelman mukainen vuosittainen 100 miljoonan euron korotus pieni- ja keskituloisten työtulovähennykseen. Ansiotuloverotusta keventäviin muutoksiin liittyy myös eläkeverotuksen kiristymistä kompensoiva eläketulon lisäveron kevennys (64 milj. €).

Ansiotuloverokevennysten vastapainoksi budjetti sisältää myös tuloverotukseen kohdistuvia kiristyksiä, joita ovat työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennyksen poisto (noin 170 milj. €), palkkatuloista saatavan työhuonevähennyksen poisto (57 milj. €) sekä työsuuhdepolkupyörien verovapauden asteittainen poisto (50 milj. €).

Ansiotuloverotus kevenee näin ollen nettona staattisesti noin 900 miljoonalle eurolla budjetin veromuutosten myötä. Palkkaverotuksen keveneminen jää kuitenkin tätä pienemmäksi, kun sosiaalivakuutusmaksujen ennakoidaan nousevan vuonna 2026. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu nousee 0,3 prosenttiyksikköä, mikä kiristää palkkaverotusta nettona noin 200 miljoonalla eurolla (kun otetaan huomioon maksun vähennyskelpoisuudesta johtuva valtion ja kuntien tuloverojen pieneneminen).

Budjettiesitys pitää sisällään myös useita muutoksia kulutusverotukseen. Kokonaisuudessaan niiden mittaluokka on suunnilleen neutraali veronkevennysten ja kiristysten ollessa lähes yhtä suuret. Verotuotoltaan merkittävin yksittäinen kulutusveromuutos on nykyisen 14 prosentin arvonlisäverokannan alentaminen puolella prosenttiyksiköllä (staattisesti noin 160 milj. €). Kulutusverotuksen puolella jo aiemmin vaalikaudella toteutetut pelkät arvonlisäverokantoihin liittyvät muutokset ovat mittaluokaltaan yhteensä noin 1,5 miljardia euroa (staattisesti) verotusta kiristäviä.

Talousarvioesityksen veropolitiikka muuttaa finanssipolitiikan viritystä kevyemmäksi. Tämä on perusteltua pitkään jatkuneessa matalasuhdanteessa, jossa työttömyys on ennätysellisen korkealla. Työn verotuksen kevennys kohentaa kotimaista kysyntää ja auttaa hallituksen tavoittelevan kotitalouksien ostovoiman kasvattamisessa. Palkansaajan ostovoima on verokevennysten tukemana viimein palaamassa vuonna 2026 ostovoimakuoppaa edeltäneelle kuuden vuoden takaiselle huipputasolle¹. Verotoimet vauhdittavat osaltaan talouden toivottua kasvukäännettä tilanteessa, jossa talouden näkymät ovat olleet epävarmat pitkään ja kuluttajien luottamus alamaissa.

¹ Veronmaksajat (11.9.2025). Kuoppa täyttyy vihdoin – palkansaajan ostovoima palaamassa 2026 vuoden 2020 tasolle <https://www.veronmaksajat.fi/tutkimus-ja-tilastot/selvitykset/2025/palkansaajan-ostovoimakatsaus-2026/>

Kevään kehysriihessä päätetyt pieni- ja keskituloisten työn verotuksen kevennykset on porrastettu siten, että myös vuodelle 2027 on luvassa pienempi reilun 100 milj. euron kevennys. Selvempi ja havaittavampi vaikutus kuluttajien talouteen ja ostovoimaan olisi sillä, että koko kevennys toteutettaisiin yhdellä kertaa vuodelle 2026 paketoiden samaan myös hallitusohjelman vuodelle 2027 suunniteltu 100 milj. euron työtulovähennyksen korotus. Näiden kevennysten aikaistaminen takaisi pieni- ja keskituloisille selvemmin verotuksen kevenemisen verovähennysten leikkausten ja työttömyysvakuutusmaksujen nousun vastapainoksi.

Talousarvioesityksen veropolitiikka ja etenkin työn verotuksen kevennys on perusteltua paitsi suhdannetilanteeseen sopivana myös verojärjestelmän tehokkuuden ja talouskasvun näkökulmasta. Verorakenteen muutos mahdollistaa kokonaistuotannon kasvun, kun taloudellista aktiviteettia, kuten työntekoa, haittaavien vääristävien verojen paino kevenee.

Tasoltaan erityisen vääristävää verotusta on ollut poikkeuksellisen kireät työntekoon kohdistuvat korkeimmat marginaaliveroprosentit. Näiden selvä keventäminen on pitkän aikavälin kaivattu rakenteellinen kasvutoimi, joka ei lyhyelläkään aikavälillä juuri heikennä julkista taloutta. Suurten palkkatulojen korkeimmat marginaaliverot alenevat Suomessa tämän vuoden jopa noin 59 prosentista noin 52 prosenttiin vuonna 2026.

Ansiotulojen korkeimmat marginaaliverot pysyvät yhä sen verran korkealla tasolla, että tulojen noususta yli puolet päätyy julkiseen talouteen. Vaikka veronkevennyksen suora käyttäytymisvaikutus olisi maltillinen, kuten tyypillisesti lyhyen aikavälin empiirisistä tutkimuksista saadut joustoarvot antavat ymmärtää, verotettavien tulojen maltillinenkin kasvu nostaisi julkisen sektorin tuloja siinä määrin, että verokevennyksen itserahoitusaste olisi hyvin suuri, todennäköisesti lähellä 100 prosenttia.

Pidemmällä aikavälillä korkeimpien marginaaliverojen kevennys voi vaikuttaa laajemmin osajien ahkeruuteen, uratavoitteisiin ja innovointiin. Sitä kautta vaikutuksia voi näkyä tuottavuuskasvussa ja koko kansantaloudessa. Erityisesti aineettomat investoinnit ja teknologiavetoiset alat ovat kärsineet korkeista rajaveroista, jotka vaikuttavat suoraan osajien kannustimiin ja työvoiman kohdentumiseen².

Teemu Lehtinen
toimitusjohtaja

Mikael Kirkko-Jaakkola
pääekonomisti

² Kuusi, Tero, Kotamäki, Mauri & Kirkko-Jaakkola, Mikael (11.2.2025). ”Talous takalukossa – Suomen korkeiden rajaverojen ongelma”. Etlä Raportti No 158. <https://pub.etla.fi/ETLA-Raportit-Reports-158.pdf>